

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ВАСПИТНИ РАД С ОДЈЕЉЕЊСКОМ
ЗАЈЕДНИЦОМ**

РАЗРЕД: **ШЕСТИ**

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: **1**

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: **36**

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Одјељењска заједница функционише као ученички колектив који има властиту организацију, али уз координацију и руковођење које остварује одјељењски старјешина, тј. разредник.

- Максималан допринос социјализацији сваког ученика, односно развој социјалних компетенција ученика;
- Допринос развоју когнитивних, емоционалних компетенција;
- Допринос развоју комплетне личности сваког ученика, његових способности, одговорности и слободе, моралној аутономији, стваралаштву и систематичности у раду;
- Спознаја ученика о себи, друштву и природи, те потреби њиховог очувања;
- Упознати индивидуални развој сваког ученика и континуирано пратити ток развоја (физички, социјални, емоционални, интелектуални, морални и естетски развој ученика);
- Развијати и користити групну динамику и интеракцију у сврху формирања социјално зреле, слободне и одговорне личности ученика водећи рачуна о узрасту ученика;
- Упознати ученике са дужностима, задацима, обавезама и одговорностима као и правилима васпитно-образовног рада и живота у школи;
- Упознати ученике са битним факторима наставе и могућим начинима учешћа у функционисању школе;
- Развијати код ученика способности и вјештине да препознају облике насиља, да знају како усмјерити негативне емоције;
- Оспособити ученике за прихватање различитости и ненасилне облике комуникације;
- Развијати осјећај патриотизма;
- Развијати еколошку свијест код ученика, те потребу за очувањем личног здравља и околине;
- Учествовати у реализацији културно-забавних, спортских и других активности у школи и друштвеној средини.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставне теме	Оквирни број часова
1. Организација одјељењског колектива	4
2. Култура живљења	8
3. Упознајмо себе	6
4. Превенција насиља	4
5. Дјечија права	2
6. Учење учења	5
7. Здравствено васпитање	2
8. Екологија	1
9. Заштита од мина и ватреног оружја	1
10. Процјена резултата рада	1
11. Теме по избору	2

Исходи учења	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: Организација одјељењског колектива (4)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упозна предмете и наставнике који предају у 6.разреду , • саслуша представљање нових другова; • учествује у избору руководства , • судјелује у планирању и програмирању рада; • наброји правила важна за функционисање колектива и понаша се у складу са усвојеним правилима; 	<ul style="list-style-type: none"> • Постао сам ученик шестог разреда – очекивања и постављање циљева; • Избор руководства одјељења (задужења појединаца и група); • План и програм рада одјељењске заједнице; • Правила за наш разред 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Историја
Тема 2: Култура живљења (8)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стекне навику културног опхођења у школи и на јавним мјестима; • опише улогу и значај Светог Саве; • опише сличност и разлику између некадашњих и садашњих игара; • опише појам другарства ; • посјећује културне манифестације; • користи прихватљиве облике комуникације у породичним односима; • разликује примјерене и непримјерене садржаје на телевизији; • креира и користи слободно вријеме према личним потребама и интересима; 	<ul style="list-style-type: none"> • Културно опхођење – <i>Бонтон</i>; • Понашање према запосленим у школи, друговима у разреду, другим ученицима и на јавним мјестима; • Обичаји, традиција, културно наслеђе ; • Светосавске свечаности; • Како су се играле наше баке и дједови; • Различити, а једнако вриједни; • Посјета културној манифестацији; • Односи у породици – комуникација са родитељима; • Утицај телевизије на формирање здраве личности; • Коришћење слободног времена 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Вјеронаука • Ликовна култура и • Историја

Тема 3: Упознајмо себе (6)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • препозна и опише сопствене снаге и слабости; • изрази самопоштовање; • разликује добре и лоше навике; • разумије последице доброг и лошег понашања; • опише појам пријатељства; • опише особине које цијени код својих другова; • препозна, именује и опише пријатна и непријатна осјећања (емоције) ; • илуструје осјећања 	<ul style="list-style-type: none"> • Ко сам ја: Изграђивање правилног односа према себи. Самопоштовање и свијест о себи; • Навике: Добре и лоше навике. Упоредивање доброг и лошег понашања; • Моји другови и Ја ; • Осјећања 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура
Тема 4: Превенција насиља (4)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • препозна насиље; • идентификује насиље и тражи заштиту за себе и друге; • разликује насилника, жртву, посматрача; • препозна физичко и вербално насиље; • објасни како помоћи себи и другима у ситуацијама насилног понашања; • разликује последице физичког и вербалног насиља; • идентификује ријечи којима се врши вербално насиље и препозна емоције које те ријечи изазивају; • препозна и објасни врсте занемаривања и малтретирања; • препозна разне облике сексуалног злостављања, отворено говори о томе и идентификује мјере заштите; 	<ul style="list-style-type: none"> • Насиље над дјецом; • Физичко и вербално насиље; • Занемаривање и малтретирање; • Сексуално насиље 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура
Тема 5: Дјечија права (2)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • познаје основне принципе <i>Конвенције о правима дјетета</i>; • наброји и разликује четири врсте основних дјечијих права, 	<ul style="list-style-type: none"> • Врсте права; • Дјечија недјеља-сви имамо иста права ; • Међународни дан дјечијих права-20.новембар; 	<ul style="list-style-type: none"> • Историја
Тема 6 : Учење учења (5)		

<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује физичке и органске услове учења; • опише утицај услова учења на процес учења; • креира план учења на основу стечених сазнања о условима учења; • разликује случајно и намјерно учење у свакодневном животу; • примјењује методе успјешног учења. 	<ul style="list-style-type: none"> • Услови учења; • Учење са намјером; • Методе успјешног учења 	
<p>Тема 7: Здравствено васпитање (2)</p>		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опише физичке и психичке карактеристике младих у пубертету; • препозна и одреди развојне промјене које му се дешавају; • препозна и поштује туђа и своја осјећања; 	<ul style="list-style-type: none"> • Особине пубертета- физичке и психичке карактеристике; • Односи између дјечака и дјевојчица-прве симпатије 	
<p>Тема 8: Екологија (1)</p>		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • наброји природне и вјештачке изворе загађивања атмосфере; • опише посљедице загађивања ваздуха које настају код живих бића (биљака, животиња и човјека); 	<ul style="list-style-type: none"> • Најчешћи извори загађивања атмосфере ; • Посљедице загађивања ваздуха на биљке, животиње и човјека 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Физичко васпитање
<p>Тема 9 : Заштита од мина и ватреног оружја (1)</p>		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опише опасности у свакодневним ситуацијама; • опише утицај мина и НУС-а на слободно кретање у угроженим заједницама; • опише основне карактеристике сигурних мјеста за игру. 	<ul style="list-style-type: none"> • Опасни предмети у нашој околини; • Сигурни путеви и сигурна мјеста за игру 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура
<p>Тема 10 : Процјена резултата рада (1)</p>		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • учествује у анализири личног рада и успјеха; • даје приједлоге за унапређење 	<ul style="list-style-type: none"> • Анализа рада и приједлози за унапређење 	<ul style="list-style-type: none"> • Садржаји свих наставних предмета

рада;		
Тема 11: Теме по избору (2)		
Ученик треба да:		
<ul style="list-style-type: none"> • прати средства информисања; • опише значај догађаја који се обиљежава. 	<ul style="list-style-type: none"> • Садржаји по избору наставника и ученика који се односе на актуелне догађаје, значајне датуме или на специфична интересовања ученика. 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Историја

ДИДАКТИЧКО- МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

- Програм васпитно-образовног рада у одјељењској заједници обухвата више наставних области или тема. Наставне теме су релативно аутономне, али се могу наслањати једна на другу.
- Реализација програмских садржаја васпитно-образовног рада у одјељењској заједници подразумијева флексибилан приступ. Флексибилан приступ се односи, како на моделе рада, тако и на динамику извођења.
- Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер остварење исхода учења, могуће је и примјеном садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика.
- Сваки разредник је задужен да креира годишњи програм рада за своје одјељење, уз обавезне консултације и учествовање ученика. Степен учешћа ученика у креирању програма зависиће од узраста ученика.
- Предложени фонд сати за реализацију садржаја и остварење исхода учења могуће је кориговати, тј. извршити прерасподјелу фонда сати за поједине наставне теме или садржаје. У складу са принципима савременог васпитања и образовања, одјељењски старјешина добија нову улогу, што подразумијева да посједује особине: демократичности, флексибилности, отворене комуникације, толеранције и слично. Одјељењски старјешина, у договору са ученицима (колико је то могуће), има потпуну слободу да наставну тему реализује као цјелину или да у различитим временским периодима реализује дио садржаја неке наставне теме.
- Разредник осмишљава активности, координира рад међу ученицима, даје им јасна упутства за реализацију одређених садржаја, поштује специфичности узраста ученика, индивидуалних разлика, те специфичности ученичког колектива и средине у којој се налази школа.
- Примјеном савремених метода рада на часовима одјељењске заједнице, радионичким приступом у раду, часови ВРОЗ-а (васпитни рад с одјељењском заједницом) биће много занимљивији за ученике, једноставнији за реализацију и ефикаснији у постизању циљева учења, али првенствено у остварењу исхода учења.
- За реализацију програмских садржаја тема: *Упознајмо себе и Учење учења* одјељењски старјешина може консултовати или укључити педагога и психолога школе, а за реализацију наставне теме *Здравствено васпитање и Екологија* може укључити стручне и компетентне појединце из друштвене заједнице.
- За реализацију садржаја ВРОЗ-а, односно појединих тема и програмских садржаја, понуђени су сљедећи приручници:

1. Алан, Б. (2004). Учионица без насилништва. Београд: Креативни центар.
2. Бонтон
3. *Дидактички комплет о превенцији насиља кроз образовни систем Босне и Херцеговине*, Приручник за наставнике о превенцији насиља које укључује дјецу;
4. Дона, С., (2005). *Одељенски састанци*. Београд: Креативни центар.

5. *Како учити;*
 6. *Конвенција о правима дјетета.*
 7. Мајк, К., Чаз, В., Пип, Б., *Научите да учите.* Београд: Креативни центар.
 8. НВО „Здраво да сте“ и сарадници (2005). *Сад разумијем своја права.*
 9. *Приручник за рад на часовима одјељењске заједнице,* Бањалука, 2012. године
 10. *Психосоцијална помоћ у школи,* Републички педагошки завод, Бањалука, 1996.године
 11. Сузић, Н. (2003). *Васпитни рад у одјељењској заједници.* Бања Лука: ТТ центар.
 12. Сузић, Н., Стевић, П. (1996). *Учење учења.* Бања Лука: Глас српски.
 13. *Упозоравање на мине и друга убојита средства,* Приручник за наставнике основних и средњих школа, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2006.године
- Одјељењски старјешина може и треба да користи и сву осталу литературу која му је позната и доступна.